

SAMRÅDSTALE

Miljøministeren

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål A

Ministeren bedes redegøre for, hvordan definitionerne er, og hvor afgrænsningerne går, mellem fuld og hel erstatning til alle de enkelte landmænd for de tab, de får som følge af regeringens lovforslag, og erstatningsfri regulering, samt redegøre for, hvorfor regeringen ikke vil give fuld og hel erstatning til alle de enkelte landmænd for de tab, de får.

Samrådsspørgsmål B

Synes ministeren, at det er hensigtsmæssigt at gennemføre forbuddet med et smalt flertal i Folketinget frem for at søge et fælles bredt kompromis, der kan skabe tryghed for jordejerne og sikre en langsigtet naturpolitik i Danmark?

Samrådsspørgsmål C

Er ministeren parat til at give fuld erstatning, der modsvarer værditabene, til lodsejerne og dermed

SAMRÅDSTALE

Miljøministeren

”Det talte ord gælder”

fjerne muligheden for erstatningsfri regulering fra lovforslaget?

Samrådsspørgsmål D

Over halvdelen af de berørte arealer har ifølge det oplyste lav naturværdi i henhold til HNV-værdierne og falder dermed uden for kriterierne for tilskudsordningen til pleje af naturarealer, hvilket bevirker, at der ikke er sammenhæng i lovforslaget i forhold til hensigten med at beskytte natur. Vil ministeren på den baggrund udtage alle disse arealer med lav naturværdi og HNV-værdi under 5 af lovforslaget?

Svar

Tak for spørgsmålene, som jeg vil besvare samlet i det følgende.

Naturen i Danmark er i tilbagegang. På den seneste rødliste optræder mere end 4.400 arter som rødlistede. Det svarer til 42 % af de vurderede arter.

”Det talte ord gælder”

Andre rapporteringer giver et tilsvarende billede af, at naturen i Danmark er under pres. For eksempel har Danmark i løbet af de seneste 40 år mistet over 2,9 mio. fugle, som er særligt knyttet til agerlandet.

Derfor skal vi passe bedre på vores natur. Det gælder blandt andet de lysåbne naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Ved at indføre et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af de § 3-beskyttede arealer kan der skabes bedre levesteder til gavn for fugle, insekter og planter på ca. 37.000 ha ferske enge og strandenge.

Sprøjtning, gødskning og omlægning øger det landbrugsmæssige udbytte fra arealerne, men driften betyder også, at der er færre levesteder til de vilde arter.

”Det talte ord gælder”

Netop pga. denne drift har nogle af disse arealer derfor ikke en særlig høj naturværdi i dag, men de har potentiale til at få det.

Når sprøjtning, gødskning og omlægning ophører, bliver der mere plads til naturen på arealerne. Der vil gradvist komme flere og flere arter på arealerne, fordi de vil få bedre livsbetingelser. Derved forøges naturværdierne på arealerne.

Det er Århus Universitets vurdering, at der allerede i løbet af de første 10 år forventes at være en målbar forbedring af naturtilstanden og biodiversiteten på arealerne. I første omgang skabes bedre livsbetingelser for de mere almindelige arter, og på sigt vil flere og flere arter kunne leve og trives på arealerne.

Da engene blev beskyttet med naturbeskyttelsesloven, tog man et første vigtigt skridt for at bevare arealerne som natur i fremtiden. Nu tager vi – mere end 25 år efter – næste vigtige skridt. Det skal sikre, at de berørte

”Det talte ord gælder”

enges naturværdier i fremtiden vil stige. Hvert et skridt tæller, hvis vi skal bremse tilbagegangen i biodiversiteten.

14 grønne organisationer, herunder Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening har offentliggjort en fælles meddelelse, hvor det fremgår, at forbuddet indiskutabelt er en vigtig håndsrækning til den trængte natur i det åbne land.

Vi kunne nok allerede i dag have set de første tegn på forbedring af naturen i områderne, hvis ikke den tidligere V-regering i 2016 havde taget initiativ til at ophæve det forbud mod sprøjtning og gødskning af § 3-beskyttede, der blev vedtaget i Folketinget i 2015, før det trådte i kraft.

Jeg anerkender, at forbuddet vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser. Miljø- og Fødevareministeriet har estimeret, at forbuddet vil betyde et tab for erhvervet på 40 mio. kr. om året.

”Det talte ord gælder”

Dette tab fordeler sig på 9.000 bedrifter og vil ramme den enkelte bedrift med varierende intensitet.

Forbuddet vurderes dog generelt set at have begrænsede økonomiske konsekvenser for de fleste berørte bedrifter, og forbuddet vil ikke udelukke en fortsat udnyttelse af arealerne.

Forbuddet foreslås at træde i kraft om to år – 1. juli 2022 – så de berørte lodsejere får tid til at indrette arealdriften efter de nye regler.

På den baggrund finder regeringen det rimeligt at gennemføre forbuddet som om erstatningsfri regulering. Det betyder, at der som udgangspunkt ikke gives erstatning til de berørte lodsejere.

Natur- og miljølovgivningen i Danmark omfatter både erstatningsfri regulering og indsatser, hvor virksomheder bliver kompenseret for det tab, reglerne medfører.

”Det talte ord gælder”

Udgangspunktet i dansk ret er, at der ikke følger erstatning eller kompensation med, når der indføres generelle regler med krav til virksomheder, der skal begrænse forurening og miljøbelastning. Her er det forurenere, der betaler. Det gælder eksempelvis regler om affaldshåndtering.

I andre tilfælde ydes de ramte virksomheder kompensation.

Hvis forbuddet måtte vise sig at have karakter af ekspropriation for konkrete bedrifter, kan der enten eksproprieres mod fuld erstatning eller dispenseres fra forbuddet.

Det vil bero på en samlet konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om forbuddet rammer så atypisk hårdt, at der er tale om et ekspropriativt indgreb for bedriften. I denne konkrete vurdering kan der indgå forskellige momenter – eksempelvis det berørte § 3-beskyttede areals andel af den enkelte bedrift og de økonomiske konsekvenser for bedriften.

”Det talte ord gælder”

Der kan ikke på forhånd angives et eller flere kriterier – i form af arealstørrelse, procentsats, tabsomfang eller andet – der kan bruges til at fastlægge, hvornår der foreligger ekspropriation eller ej. Det kan med andre ord ikke sættes på formel. Det vil afhænge af en samlet konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Med dette initiativ tager vi et vigtigt skridt for at forbedre beskyttelsen af lysåbne naturområder, der som følge af deres naturværdi allerede er underlagt beskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Jeg ser selvfølgelig gerne, at vi laver en bred aftale i Folketinget om, at vi fremover prioriterer mere plads til naturen på vores § 3-beskyttede arealer.

Men jeg savner på dette område en reel vilje fra flere af Folketingets partier til at tage naturens parti, og jeg har ikke i sinde at tage arealer ud af det foreslåede forbud.

”Det talte ord gælder”

Med lovforslaget skaber vi fremover en rigere natur i beskyttede naturområder, der ligger spredt rundt i hele Danmark. Det betyder blandt andet flere blomstrende planter - og flere græshopper, sommerfugle og andre insekter. Det er til gavn for fugle som sanglærke, vibe og stær, der alle er i tilbagegang.

Der er brug for en bred vifte af initiativer i skovene, det åbne land og i havet. Det er ikke enten eller, men både og. Det er også vigtigt at sikre naturværdierne på de mindre naturarealer, der ligger spredt rundt i hele landet. Til gavn for både naturen og de mange mennesker, der hver dag nyder at færdes i den.

Initiativet står selvfølgelig ikke alene. Regeringen har allerede på finansloven for 2020 afsat midler til udlæg af mere urørt skov og udtagning af lavbundjorde. Desuden er regeringen i færd med at forberede en natur- og biodiversitetspakke, der skal give biodiversiteten bedre vilkår i Danmark.

”Det talte ord gælder”